

یالقتزنی یاسئندا، یالقتزنی یادنا

یاختن کچمیشده میرزه علی اکبر صابر و میرزه علی معجز کیمی فیکر و سۆز اوستالاری بیره ن مدنیتمیز، یزیم زمانه میرزه ده یالقتزنی اُنلارن یُونو گِده ن بیر شاعیر کیمی اُرتایا چئخارتمشدئ. یالقتز دا صابر و معجز کیمی اجتماعی دردلری سؤیله مک و یاشایشئمئزنی دارئسقال لئقلارئی هامنیبا و هامئدان آرتق درد چکنلرین اؤزونه چاتدئرماق اوچون شعر دلینی سچمیشدی. تاریخی سبب لره گؤره بو دیل بایاتی قُشان بیر خلقه تائشلق ایی وره ن دیر. دُغروسونا دوراندا، ادبیاتدا طنز ژانرنئن آیاق توماسی خلقئن بو سایاغا رغبتی، و هره نین گونده لیک دانشئغئندا ایشلندیگی اوزونده ن بله قُل قانادا آتایلمیشدی. بو ژانرنن ایسته ر شعرده، ایسته رسه تئرده کارلی اُلدوغونون پارلاق میثالی میرزه جلیل محمدمقولوزاده نین ایراندا مشروطه حرکت لری زمانی، و مشروطه رحمته گِده نده ن سُرادا دوام ائدیگی دیر.

یالقتزنی دا اؤز تایی توشلاری کیمی بؤیوک دردی، زُراکتلق لا بیر دیل، بیر خلق، بیر اؤلکه دوزه لئمک ایسته ن، و اُلدوقجا عیبه جر و غدَار بیر دوشونجه نین پریدیلمه سینین یاراتدغی شرایط و بله لیک له ده آزادلئغئن آرادان قالماسی دئر. بله بیر آغئر گونلرده طنز، غنایی شعرده ن فرقلی اُلاق، گونده لیک مطلب لره تُوخوندوغو اوچون، اله اُ شرایط ده ییشلمه میش اُخونمالی و دوشونمه لی دیر. دی گل کی، بونو شاعیر هارادان اله سالمالی دئر؟ سانسورلا، ارشادلا و مین بله بیر آیری آیری اَدلار اَلتئندا بیر باشا یا اتک اَلتئندان ایشله نین چتینلیک لره تک باشنا و یالقتز بیر شاعیر نه اده بیله ر؟ بیر شاعیر کی یاشادغی و یاراتدغی اؤلکه نین و خلقین دیلی ایله یازدغی شعرلری هامئنن اله چاتمئر و مدرسه اوشاقلاری لاپ کچیچک یاشلارئندان اؤز ادبیاتنا حسره ت ساخلانئر، نجه اؤزونو ساخلاشدئرا بیله ر؟ یالقتزنی دیلی نجه کی گره ک، رسمی دؤلت دیلی اُلسایدئ، اُنون دلینی پرده ن گؤیده ن دانلاماسایدئلار، اُنو کؤکو قازئلمالی بیر دیل سایماسایدئلار، و دُغرودان دا ال لرینده «تاریخی» بل کولونگ، دیل لری ایله زهرلی ایلان کیمی هر گون، هر ساعات سانجماسایدئلار، یالقتز بوندان راحت اَلماز دئر؟ بو بل کولونگ گؤتوره نلرین بیر پاراسی یالقتزنی اؤز دیلدلاشلاری دئر کی، شاعیرین اؤز سؤزو ایله : عارسئر الین آتئبدئ، ولی من آتئمادئم؛ اؤز یوردونو ساتئبدئ، ولی من ساتئمادئم» بو گون اُ ساتئقلاری گوروب ایشیده نده، «دؤنمه ره م من اؤز یولمدان بو یلو دوز سچمیشم؛ ور میشم ایلقار اوره کده ن خلقه خیدمت ایله یم» سؤیله ن شاعیری باغئرئمئرا باسئرئق؟ «اؤلوباز ملت» شعرینده خلقین اؤز ایسته کلی بالالارئی دیریلگینه ده یرلندیرمه دیگی اوچون قئنائر، و اؤز اُلداشی حمید آرش آزاد دیری ایکن یازئر : «قهبرمان اُغلو سان آرش، زمانئن؛ ال لرین وار اوره بینده مکانئن.» یوخارنداکئ سؤز دُغرو اُلدوغو ایله بونو دا دمک گره کدیر کی، اؤز الی اؤز باشی اَلمایان خلق بوندان آرتق اُلا بیله رمی؟ منیم ده بو یازئم نه اؤلوبازلئقدان، کی، ساتئقلارن، بیزه نه چی لرین، مانقورتلارئن قارشئسئندا قالخان بیر اینسانا حؤرمت اَدیب، باش اندیرمک و یاس ساخلاماق اوچون دور.

یالقتز، اؤز ددیگی کیمی خلقین اُغلو ایدی، خلق له یاشادئ و خلقه یاشادغی جان قوللوق اله دی. من الین اُغلو یام، بو تورک دیلی نین طنز یازانئ. و دُغرودان دا بو سؤز اوستونده دایاندئ. یالقتز سیاست عالمی نین اجتماعی دیرلیگه قُبدوغو دانئلماز اثرینی دوشونره ک شعرلرینده یاشاباش اَلرادان دانشئر، باهالئلقدان توتوب، بازار اَلورچیسینده ن چئخئب، اجتماعی دیرلیکده باش وره ن هر زادا گؤره دانشئبدئر. نچه ایل بوندان قاباق اردبیل زلزله سینه گؤره یازدغی شعرده ن ایکی سطر اُنون دوشونجه سینئ یتیرمه یه بسدیر : «قارداشئن تبریز سنه قوربان اُلا؛ قالمئسان بس هاردا قارداش اردبیل؟ حقلی دیر یالقتز سنه قوربان اده؛ باشئنئ چون بیر قئزئلباش اردبیل».

نچه ایل بوندان ایره لی، تبریزده بیر نجه ایسته کلی ایله بیرلیکده شاعیرله گؤروشوم هله ده گؤزومون قاباغئندا دئر : شاعیر اُخودوغو شعرلره، قولاق آسانلارن اُنو دا، بونو دا ددیکلری، اُزرزمیده کی دوکان، گنجه لی بگده اُ دالدا دربنده کی اوده اُ حؤرمتلی معلمین و حؤرمتلیده ن ده یوخارئ اُروادئنن اوبنده چالانلار، اُ یانئق داغئندا، اوبنده اَلتمئش یتیمش اَداما چای، شیرنی، یمیش، موسیقی باغئشلایان او بی یه سی، خانئمئ.... یالقتز بله بیر شهرده ن ایدی، بله بیر شهر گنه ده شهریارلار، یالقتزلار بیره جک، بله بیر شهرده ینه ده موسیقی، شعر، یازی پُزو.... اینسانلئق یوکسله جک و یالقتزنی صابر دمیشکن اؤزو ده گئسه مرامئ دنیادا قالاجق.

یالقتزنی شعرلرینده ن کف چکمیش و سؤزلرینده ن داد اَلمنش
مینلرده ن بیرئ ممدعلئ.